

belasting(proces)recht deel uitmaakt van het administratieve(proces) recht. Voor het administratieve (proces) recht geldt dat het individu niet verplicht is om zich te laten vertegenwoordigen. Vertegenwoordiging bij fiscale kwesties is een recht, waarvan burgers gebruik mogen maken (artikel 41 AWR). Dat is althans het uitgangspunt. Wanneer de vaagheid, de ingewikkeldheid en de onevenwichtigheid van de fiscale wetgeving een noodzaak tot vertegenwoordiging doen ontstaan, zou de wetgever daarmee rekening moeten houden. Het uitgangspunt voor de niet-verplichte proces-vertegenwoordiging is immers dat burgers zich de kosten van een vertegenwoordiger kunnen besparen.⁶⁰

1.3.2 De bijdrage aan het realiseren van de rechtvaardigheidsprincipes bij de belastingheffing

In hoofdstuk 2 wordt nagegaan waarom en hoe de wetgever zou moeten bijdragen aan de rechtvaardigheid bij belastingen. Algemeen wordt aanvaard dat de democratisch gelegitimeerde wetgever moet hebben ingestemd met inbreuken op de vrijheid en de eigendom van burgers en dus met belastingheffing (artikel 104 Grondwet). De belastingwetgeving moet het resultaat zijn van het formele wetgevingsproces.

In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de zich ontwikkelende gedachtegang omtrent de inhoud van het begrip rechtvaardigheid. Daarnaast wordt nader ingegaan op de techniek van belastingwetgeving als activiteit en op de vraag waarom er sprake is van een gecompliceerde en soms op vage normen gebaseerde belastingwetgeving.^{61 62} Een belangrijke oorzaak van deze ingewikkeldheid is gelegen in de omstandigheid dat de belastingwetgeving niet alleen de resultante is van het formele wetgevingsproces, maar ook van een informeel proces.⁶³ De wetgever staat niet buiten de maatschappij, maar maakt daar deel van uit. De krachten die in de maatschappij werkzaam zijn, willen hun invloed doen gelden bij het (politieke) proces (activiteit) van het wetgeven. Dat kan leiden tot méér aandacht voor de politieke aspecten van de belastingwetgeving, dan voor

⁶⁰ A.G. van Galen, H.Th.J.F. van Maarseveen[18]: "Het beginsel van de niet verplichte rechtsbijstand betekent dus dat partijen vrijheid hebben zelf te bepalen of en hoe zij met behulp van iemand anders zullen procederen etc. Dit betekent een grotere vrijheid dan in het civiele recht. Niet alleen omdat de verplichte vertegenwoordiging ontbreekt, maar vooral omdat men niet verplicht wordt een raadsman te nemen. In het burgerlijk procesrecht is de verplichte procureurstelling feitelijk allang veranderd in verplichte bijstand door een advocaat; hoe deskundig men ook is en hoezeer men ook alleen behoefte zou hebben aan een procureur, men ontkomt daar niet aan de kosten van een advocaat; Het grote voordeel van het ontbreken van bijstandswang springt in het oog. Een belangrijke financiële barrière wordt weggenomen etc." (blz.51,52)

⁶¹ J.A. Smit[32]: "De ingewikkeldheid van fiscale wetgeving wordt gezien als een, door het bestaande belastingstelsel opgeroepen, probleem voor de belastingpraktijk." (blz.196)

⁶² A. Klap[23]: "Een van de eerste en meest vanzelfsprekende eisen die aan wettelijke regels worden gesteld is immers die van hun algemeenheid.(blz. 7); Hart wijst er dan ook op dat de wetgever zich zo algemeen mogelijk moet uitdrukken en dat hij zo veel mogelijk moet refereren aan "categorieën" van personen, zaken, handelingen en omstandigheden." (blz.8)

⁶³ J.A.J. de Vries[2, blz.32 e.v.].De fiscale wetgeving is de resultante van een formeel (het proces van formele wetgeving) en informeel proces. Daarin worden naast rechtvaardigheid en doelmatigheid, eventuele tegenstrijdige levens-en wereldbeschouwingen en opvattingen verwerkt.